

سوسک منداب (*Entomoscelis adonidis*)

مهندس رضا پور مهدی علمدارلو
کارشناس مرکز تحقیقات کاربرد
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

عدد می باشد. لاروها پس از تفریخ تخم از پارانشیم برگ میزبان تغذیه کرده و تنها رگبرگها را باقی می گذارند. دوره لاروی آفت نسبتاً طولانی و بسته به شرایط محیط ۲۴ الی ۵۴ روز می باشد. لاروهای سن آخر بعد از تغذیه و رشد کامل به داخل خاک رفته و لانه ای ایجاد می کنند و بعد از مدتی به شفیره تبدیل می شوند. دوره شفیرگی نیز حدود ۱۵ روز بوده و بعد از آن حشرات کامل خارج شده و با تغذیه از برگهای میزبان می توانند ایجاد خسارت نمایند. حشره بالغ در گرمای تابستان به حالت دیابوز در داخل خاک به سر می برد.

در مناطق شمالی کشور این آفت معمولاً در طول پاییز و زمستان روی کلزا و بیشتر در مناطق کوهپایه و جنگلی دیده می شود که از اواسط پاییز ابتدا حشرات بالغ در مرحله رزت به صورت لکه ای در مزرعه مستقر شده و ضمن تغذیه اولیه شروع به تخمگذاری می کنند، پس از مدتی لاروها به تدریج از تخم خارج شده و از برگهای کلزا تغذیه می کنند. دوره تخمگذاری و خروج لاروها تدریجی بوده و معمولاً تا اواخر زمستان لاروهای آفت در مزرعه مشاهده می شود. حشرات بالغ نسل جدید اغلب در اوایل بهار سال بعد ظاهر شده و روی برگها و غنچه های کلزا تغذیه می کنند، خسارت آفت روی کلزا در پاییز و در مرحله رزت کلزا بیشتر می باشد و معمولاً آفت به صورت لکه ای در قسمتهای مختلف مزرعه تغذیه نموده و پیشروی می کند.

سوسک منداب از حشرات راسته Coleoptera و خانواده Chrysomelidae می باشد که به کفشدوزک صیفی نیز معروف است. یکی از آفات گیاهان خانواده چلیپاییان (Brassicaceae) مانند کلزا، منداب، کلم، شلغم، تربچه و خردل می باشد. به چغندر قند و خشخاش نیز خسارت می زند، برخی از علف های هرز مثل ترب کوهی، کیسه کشیش و آدونیس را نیز مورد حمله قرار می دهد. حشره بالغ آن سوسکی به طول ۱۰-۸ میلی متر، بدن به رنگ قرمز و سطح زیرین آن تیره، پشت سینه دارای یک نوار عرضی تیره و روی بالپوشها نیز دارای سه نوار طولی تیره می باشد که یکی از نوارها در حدفاصل دو بالپوش و دو نوار دیگر جانبی می باشد. شاخک ها تسبیحی و دارای ۱۱ مفصل و اندازه آن نصف طول بدن حشره است. تخمها بیضی شکل به رنگ زرد تیره تا قهوه ای و اندازه آن ۰/۷×۱/۶ میلی متر می باشد. لارو آفت بعد از رشد کامل به طول ۱۳-۱۱ میلی متر، به رنگ خاکستری تا تیره و در سطح پشتی آن برجستگی هایی زگیل مانند دیده می شود. شفیره ها نیز به رنگ زرد کهربایی و به طول ۱۰-۸ میلی متر می باشد.

زمستانگذرانی آفت به صورت تخم در خاک می باشد. این حشره معمولاً دارای یک نسل در سال است. حشرات بالغ تخمها را معمولاً در پاییز و به صورت دسته ای روی سطح خاک تا عمق ۲-۱ سانتیمتری آن قرار می دهند. میانگین تعداد تخم هر حشره در طول دوره تخمگذاری ۸۹۵

جهت کنترل آفت اقداماتی از جمله رعایت تناوب زراعی مناسب با گیاهان غیر میزبان، کنترل علفهای هرز، شخم پاییزه و یخ آب زمستانه در کاهش جمعیت آفت موثر است. برای مبارزه شیمیایی می توان از سموم فوزالن EC %35 (زولون) ۲-۳ لیتر، دیازینون EC %60 ۲-۱/۵ لیتر، کلرپیرفوس EC %40.8 (دورسیان) ۲-۲/۵ لیتر و تیودیکارب DF %80 (لاروین) یک کیلو گرم در هکتار استفاده نمود. با توجه به اینکه این آفت اغلب به صورت لکه ای به مزرعه حمله می کند، بهتر است با مشاهده آلودگی در مزرعه نسبت به سمپاشی لکه ای آن اقدام نمود.

منابع:

۱. بهداد، ا. ۱۳۸۱. آفات مهم گیاهی ایران. نشر یادبود اصفهان.
۲. خانجانی، م. ۱۳۸۳. آفات گیاهان زراعی ایران. دانشگاه بوعلی سینا همدان.
3. <http://www.canolacouncil.org>
4. <http://www3.telus.net/conrad/insects/trmpbetl.html>

